Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

27.5.2024

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Asia: U-jatkokirjelmä asiassa 119/2022

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta kommentoida U-jatkokirjelmää ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vesipuitedirektiivin, pohjavesidirektiivin ja ympäristönlaatunormidirektiivin muuttamisesta.

EK:n kommentit kohdistuvat ensisijaisesti uusiin ehdotuksiin, jotka koskevat vesipuitedirektiivin muuttamista siten, että direktiiviin lisättäisiin vesien tilan heikentämistä koskeva määritelmä sekä siihen liittyviä joustoja. Nämä uudet ehdotukset on esitelty neuvoston ympäristötyöryhmässä helmikuussa 2024 ja ne on sisällytetty puheenjohtajamaan kompromissitekstiin. Tavoitteena on, että asiassa syntyy neuvoston yleisnäkemys kesäkuussa.

EK pitää tärkeänä, että vesipuitedirektiivin tavoite unionin alueen vesien hyvästä tilasta vuoteen 2027 mennessä saavutetaan. Vesien hyvän tilan tavoitetta tukevat keinot tulee kuitenkin huolellisesti yhteensovittaa muun ympäristölainsäädännön kanssa tilanteessa, jossa käynnissä on merkittävä kilpailu vihreän siirtymän investoinneista ympäri maailman. EK huomauttaa, että vain teolliseen toimintaan kohdistetulla sääntelyllä ei tulla saavuttamaan vesien hyvän tilan tavoitteita.

Ehdotetulla heikentämiskieltoa koskevalla määritelmällä niin sanottu Weser-doktriini tuotaisiin osaksi EU:n keskeistä vesipolitiikan säädösinstrumenttia. Kompromissiesityksellä vesipuitedirektiivin 2 artiklaan lisättäisiin kyseiseen Weser-ratkaisuun C-461/13 perustuva vesimuodostuman heikentymisen määritelmä, jolla tarkoitettaisiin jo yhdenkin laatutekijän heikentymistä. Heikentymiskielto on varsin tiukka ja voimassa olevaa oikeutta jo nyt. Kuten valtioneuvosto U-kirjelmässä toteaa, Weser-ratkaisun mukaista heikentämiskieltoa ei välttämättä ole tarpeen sisällyttää osaksi vesipuitedirektiiviä. EK kannattaa tältä osin valtioneuvoston näkemystä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020
etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

EK ei kuitenkaan jaa valtioneuvoston näkemystä, jossa heikentämiskiellon määritelmän lisäys olisi tarpeellinen yhdenmukaisen toimeenpanon saavuttamiseksi sekä heikentämiskieltoa koskevien poikkeuksien mahdollistamiseksi. Vesipuitedirektiiviin sisältyy joustomekanismeja jo tällä hetkellä ilman, että heikentämiskielto on kirjattu direktiiviin laatutekijätasolla. Määritelmän lisääminen vesipuitedirektiiviin ilman rajauksia todennäköisesti aiheuttaa myös muita oikeudellisia vaikutuksia kuin ainoastaan oikeudellisen edellytyssuhteen samanaikaisesti lisättäviin joustoihin.

EK toteaa, että Weser-määritelmän lisääminen vesipuitedirektiiviin vaatii vielä selvästi laajempaa ja laadukkaampaa vaikutustenarviota. Jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota heikentämiskiellon määrittelystä aiheutuviin vaikutuksiin Euroopan kilpailukyvylle ja vihreälle siirtymälle ja pyrkiä edistämään muotoiluja, joissa negatiiviset vaikutukset erityisesti vihreän siirtymän investointien lupamenettelyille voidaan minimoida.

EK tukee valtioneuvoston näkemystä siitä, että vesipuitedirektiiviin sisällytettävät joustot ovat tärkeitä ja oikeansuuntaisina. Niiden avulla voidaan estää tilanteet, joissa tietyt vesien tilaa parantavat tai yhteiskunnallisesti välttämättömät hankkeet tai toimet voisivat estyä yksinomaan Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön tiukkojen linjausten vuoksi. Direktiivin nykyiset ja ehdotetut joustot ovat edelleen hyvin rajatut useiden hankkeiden näkökulmasta. EK pitää erittäin tärkeänä, että vesipuitedirektiivin joustomahdollisuuksia tarkastellaan jatkovalmisteluissa erityisesti Euroopan kilpailukyvyn ja vihreän siirtymän hankkeiden edistämisen kannalta. Vesien tilan tilapäistä heikentymistä koskeva joustomahdollisuus on tärkeä, mutta EK katsoo, että kompromissiesityksessä ehdotettu yksi vuosi voi olla liian lyhyt aika. Lisäksi kompensaation mahdollistaminen vesiensuojelutavoitteen ja vihreän siirtymän investointien edistämistarpeen yhteensovittamiseksi tulisi nopeasti selvittää, edistää ja ottaa käyttöön Suomessa.

Lopuksi EK huomauttaa, että U-jatkokirjelmän uusia ehdotuksia valmisteltaessa ei ole käyty sidosryhmäkeskustelua elinkeinoelämän kanssa, vaikka on selvää, että Weser-päätöksestä on muodostunut pullonkaula uusille vihreän siirtymän investoinneille. EK toivoo, että jatkovalmistelussa vaikutustenarviota vihreän siirtymän investoinneille tarkennetaan yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Lopuksi EK myös toteaa, että vesipuitedirektiiviä ollaan muuttamassa haasteellisessa ajankohdassa. Vesikysymysten odotetaan nousevan esille seuraavan EU-kauden ohjelmassa, ja vesipolitiikan kokonaisuudessa vesipuitedirektiivi muodostaa vain yhden osan.

Vihreä kasvu
Minna Ojanperä 27.5.2024

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Minna Ojanperä
Johtava asiantuntija